

ELŐFIZETÉS:

Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre 3 ft.
Negyed évre . . 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét illető
küldemények a szerkesztő-
nek, anyagiak a laptulaj-
donosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:

egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyilttér sora 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél
30 kr.

A hirdetések Bittermann
Nándor könyv- és könyvmdá-
jában és a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelenik minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

A vidéki hírlapírók kongresszusához.

Országos kiállításunk alkal-
mat nyújtott arra, hogy a
társadalom egyes osztá-
lyai, testületek, társulatok,
a közös érdek által egybe-
fűzöttek ügyeiket, sérel-
meiket megbeszéljék s ha
lehet orvosolják. A mai
korban az érdekek megvé-
dése módjának egyik leg-
kedveltebb alakja a szö-

vetkezés.

Az egyforma működésre utaltak nem sze-
retnek maguk munkálkodni, közös erővel ipar-
kodnak előre törni. E szövetkezés, melyben az
erők egyesítettnek, úgy az anyagi, mind a szel-
lemi részben nagy tért hódított. S ha nem is lehet
azt absolute helyesnek mondani, mert sok eset-
ben nem alkalmas, mégis előnyei bizonyos ese-
tekben kimagaslók.

A vidéki hírlapíródalom képviselői is meg-
fognak jelenni a jövő hóban Budapesten, hogy
elmondja kiki a maga baját, hogy megállapít-
sák a diagnoszt s ha lehet orvosolják.

A vidéki hírlapíródalom, akkoron, amikor
oly sok megpróbáltatáson kell keresztülmennie,
akkor mikor sokan vannak, kik — magok sem
tudják milyen okokból — semmi jelentőséget,
semmi fontosságot sem akarnak tulajdonítani
annak, magasztos hivatást teljesít, hogy ennyi
nehézséggel szemben is fentartja azt, a minek
nélkülözhetlenségéről akkor győződniek meg
legjobban, ha az nem léteznék.

Ha vannak fontos államérdekek, melyek
az egész s részt egyaránt érdeklik, ha vannak
ügyek, melyek általános fontosságuknál fogva
országos érdekűek: úgy vannak ezen belül a
résznek speciális feladatai, speciális kötele-
ségei az előrehaladás érdekében, vannak fel-
adatok, melyeket ez önállóan tartozik előmozdi-
tani, s melyeknek megtételéért, mint az egésznek
egy része felelős. Az állami érdekek ellenör-
zése, megvítása, gyors és pontos informálás az
államot érdeklő viszonyokról, ez a feladata a
fővárosi hírlapíródalomnak; a megyei, városi,
községi s ezeket érdeklő ügyek nyilvános meg-
beszélése, hivatása a vidéki hírlapíródalomnak.

A fővárosi hírlapok igen, igen hosszú idő
mulván — talán soha sem — lehetnek képesek
annyira az általános s egyetemes szót megér-
demelni, hogy ama szó alatt a vidéki helyi vi-
szonyok ismeretét s tanulmányát feltételező pon-
tos s alapos bírálatot lehessen érteni. Erre a
vidéki hírlapíródalom van hivatva. S egyálta-
lában társadalmi ügyeket, politikát stb.
egy kisebb részt érdeklő alakban tár-
gyalni, egy kisebb kör viszonyaira
alkalmazni, a következtetést e kisebb kör
viszonyaikhoz képest lehozni, erre csak a vi-
déki hírlapíródalom lehet hivatva. Mert, hogy
minden ügy országos ügy is, az csak közvetve
igaz. Evvel éppenséggel nem a hírlapíródalom
decentralizációjára gondolunk. Ez teljesen elhi-
bázott dolog volna. Mert az országos lapok
minden vidéki ügyet tárgyalhatnak addig, míg
az országos érdek határához nem érnek, de már
azon túl a vidéki hírlapíródalom birodalma kö-
vetkezik, hol ez amannak s közvetve magának ér-
dekeit is csak addig vonhatja megbeszélése kö-
rébe, amíg azok a helyi viszonyokra alkalmaz-
hatók. Evvel a — mondhatnám dualizmussal —
mely alatt se centralizációt, se decentralizációt
érteni nem lehet — kiki saját körébe mozog-
hatna, mindegyik azt a részét a munkának vé-
gezné, amelyre hivatva van.

S éppen az a baj, hogy a fővárosi sajtó
iparkodik a vidéki hírlapíródalomtól nélkülözhe-
tővé tenni.

Nézetem szerint az e körüli bajok meg-

beszélése, a fővárosi s vidéki hírla-
pok viszonyainak világos megvita-
tása, legyen a kongresszus első és fő
feladata.

A szövetkezésszerű működésnél azonban
különösen figyelemmel kell lenni arra, hogy ez
csak ott alkalmaztassék, ahol az egyes tagok-
ban is a tárgynál fogva a lehető legjobban meg-
van a közös intézés mellett erős érzület; mert
másként bekövetkeznék aztán az erők divergá-
lása, úgy hogy az erőtetett összpontosítás csak
árthatna. Ez okból nem helyeselnék azt,
hogy péld. egy esetleg alakítandó vidéki hírlap
egyesület, a közös érdek határát annyira át-
lépné, hogy egyesek ügyeibe is beavatkozzék.
Nem helyeselnék az eljárást a kongresszuson
sem. Ezért nagyon megfontolandónak tartjuk
azt, hogy a proponált bíróság a vidéki hírlap
írók ügyeire nézve elfogadtassék-e vagy sem.
Ez igen könnyen olyan összekoccsanásokra ve-
zethetne, melyek az egész ügyet veszélyeztet-
hetnék. Hanem igen is ott, hol a vidéki hírla-
pírók testülete azon pályának, melyen mű-
ködnek, súlyt, nyomtatékot s elismertetést akar
kivívni, ott, hol közös, erélyes s határozott fel-
lépéssel azt a tekintélyt követelik, azt a társa-
dalmi állást akarják elfoglalni, mely őket meg-
illeti, helyeslünk minden egyesületét, mely min-
dezeknek hathatós érvényt fog szerezhetni.

De tovább ne legyen célja menni a kon-
gresszusnak.

Fogadják meg közösen, hogy a vidéki
hírlapíródalom iparkodni fognak minden salak-
tól megtisztítani, azon lesznek, hogy egyrészt
a hírlapíródalom teljesen lealázó veszekedésnek
nem engedik át hasábjait, jelentsék ki az or-
szág színe előtt, hogy küzdeni fognak a vég-
sőkig a revolver szellem ellen s ki fogják min-
den áron küszöbölni azokat, a kik a hírlapíró-
dalom kompromittálják. De e tekintetben bizza
e nehéz munkát kiki magára!

Az esetleg alakulandó hírlapgyesületnek
e tekintetben a működést nagyon óvatosan kell
foganatosítani. Inkább az általános megfigye-
lésre s a tapasztaltaknak ismét közös össze-
jövétel után való megbeszélése kell szorít-
kozni. Tenni pedig, tegye meg kiki azt, a mit
jól felfogott érdekében jónak lát.

Van azonban egy pont, a hol a szövetke-
zéses eljárás teljesen foganatosítandó. S ez pe-
dig nem más, mint közös erővel a nyugdíj-
intézmény létrehozásán fáradozni. Nem kell
ennek nélkülözhetlenségéről beszélni,
ha bevalljuk azt, hogy a vidéki hírlapíródalom
csak úgy teljesítheti feladatát, ha az valódi
életpálya lesz. S lehet-e addig, míg nyug-
díjjal nem lesz egybekötve? Nehezen. A nyug-
díjalapot okvetlenül szervezni kell.

Beszélnék kvalifikációról is. De ugyan
mi legyen az? Érettség, jogvégzettség, doktori
vagy egyéb diploma? Így nehezen érik el azt,
amit akarnak. Az igaz, hogy előzőnk e teret
oly elemek is, kik a hírlapíródalomnak nem
válnak díszére. Hogy e bajok a jelenben las-
sankint orvosoltassanak, oda vajmi keveset fog
a kvalifikáció segíteni, s csak egy törheti meg:
a komoly s józan lapok tevékeny működése s
az ilyféle elemek kéréletlen lealcázása.

Ha vannak visszasságok, a szerkesztők s
kiadók közötti viszonyt illetőleg — pro domo
ugyan éppenséggel nincsenek — úgy itt a
kongresszus van hivatva proponálni életrevaló
javító eszközöket.

A közös hirdetési iroda felállítása is olyan
eszmé, mely in praxi nagyon sok nehézségbe
ütközik s az ekörül való teljes egyformasággal
könnyen darázs-fészekbe lehetne nyúlni.

Sokan az állami pártolás kérdését is bele sze-
retnék vonni a vitába. De hiszen e tekintetben
első sorban az országos sajtóra kell utalni, má-
sodsorban pedig el kell ismernünk azt, hogy
az egész természetszerű, hogy pártok, egyesü-
letek, saját organumaiknak működését, melyek-

nek nélkülözhetlenségéről meg vannak győződve,
lehetővé teszik, akkor, mikor azok, kik-
nek áldozatkészségére ex ofto, közér-
deknél fogva a vidéki lapoknak szá-
mitania kell, megmagyarázhatlan kö-
zönnyt tanusítanak, s különféle képzelt
nagyzási okokból nem hozzák meg a
nemes cél érdekében a csekély áldo-
zatot.

S ez is egyik fő baj.

Kongresszusozhatnak száz esztendeig, han-
gozthatnak szép reformokat a bajok orvoslá-
sa körül, még a fővárosi lapokhoz való viszony
tisztázása is — pedig ez nézetem szerint egy
első teendő — könnyen meddő marad, ha az
a része az államnak, az a kisebb összesség,
melynek ügyeit van hivatva nyilvánosan tár-
gyalni a vidéki hírlapíródalom, nem fogja, vagy
nem akarja felfogni azt, hogy az ekörül mu-
lasztásokat soha sem fogja helyreépíteni az
országos sajtó, ha nem akarja elismerni azt,
hogy ha a párttestek — mindegyik a maga ne-
mében — se fejtetik ki a kellő munkásságot,
úgy az összhang nem lesz, nem lehet teljes,
annak zibbadt részei, egy-egy ürt hagyják
maguk után az országnak, a testnek életmű-
ködésében, mely hézagot az országos sajtó pó-
tolni nem bírja.

Ha a megyei, városi stb. közönség, mind-
ezt akarja érvényesíteni, ha lehetővé teszi azt,
hogy közvetlen érdekei a legilletékesebb helyen,
s a leghelyesebb módon tárgyaltassanak, csak
úgy lehetséges az, hogy a vidéki hírlapíródalom
teljes életerővel végezze munkáját.

Pártolja azt különösen anyagilag. Hagy-
jon fel avval a fitymálódó bírálási viszketeggel,
s folytonos gáncsolódással — mit sokan psz-
zcióval gyakorolnak — különösen akkor, mi-
kor maga nem tesz semmit azért.

Nem szólunk azokról, kiket komoly gon-
dolkozásuknál fogva ez nem illethet.

A vidéki hírlapíródalomnak nagyobb len-
dületet adni: a vidéki értelmiség van
hivatva. Ennek kell első sorban belátni, hogy
azt a haza s saját érdekük kívánja.

Mi óhajtjuk, hogy az egész ország figyeljen
az egybegyűlendő kongresszusra, hol kétség-
kívül, nálam hivatottabbak fogják kifejezni azt,
hogy a megyei . . . városi stb. értelmiségtől
függ nagyrészt az, hogy a vidéki hírlapíródalom,
társadalmi s alkotmányos közéletünk e védője,
bástyája, szép hivatását a haza javára betölt-
hesse.

Sok sikert kívánunk az egybegyűlendő-
nek, óhajtjuk s hisszük, hogy úgy a visszajövő
lapszerkesztők továbbra is teljes odaadással
fognak munkálkodni, mint a publikum is fel
fogja karolni azt az ügyet, melynek, ha vannak
is jelenleg még hibái, melyben ha vannak is
visszasságok, de mely már eddig is méltó si-
kereket vívott ki arra, hogy törekvéseit ezután
a teljes eredmény koronázza.

De ha a pesszimizmus szemüvegén is néz-
zük a kongresszus elérendő sikereit, egy elvi-
tázhatlan lesz: az általános, a vidéki hírla-
píródalom jótékonyan érintendő
hatás: a vezetők személyes érintke-
zése, a viszonyok sokoldalú megszív-
lelése következtében.

Baloghy Ernő.

Csatornázásunkról.

Dicsérettel volt alkalmunk elismerni a mi-
nap, hogy egy egy részét a legjáróttabb úton
a legpiszkosabb csatornának beboltozták. Lát-
tuk a beboltozás módját és mert láttunk már
annál sok tekintetben célszerűbbet, kötelesség-
szerűleg elmondjuk: miben állanak ezen csator-
nának a mai technika haladottságához képest
fogyatkozásai.

E csatornának alaptala jó 4 láb széles és
majdnem teljesen lapos. Mind a két gondolat

Melléklet a „Bácska“ 63-ik számához.

A földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszter, f. évi 20.363. sz. alatt, a következő rendeletet intézte valamennyi törvényhatósághoz. Azon célból, hogy felmerülő marhavészgyanu esetekben, állategészségügyi tekintetben egyöntúri eljárás biztosításáért, a cs. kir. osztrák belügyminiszter urala következő megállapodás jött létre: 1. Ha marhavészgyanu esete merül fel, akkor azon állam kormányának, melynek területén a gyanu eset felmerült, a másik állam kormányát arról távirati uton körülményesen értesíteni és a betegülési eset körül a szükséges puható-lásokat és vizsgálatokat sürgösen megtenni fogja. 2. Ezen vizsgálathoz a másik állam kormányának saját szakközeget a helyszínre kirendelheti, mely kirendelés azonban a vizsgálat megkezdését nem késleltetheti. A kiküldött szakértőnek a szükséges fölvilágosítások készségeesen meg fognak adni, ugy szintén szabadságában álland neki a vészgyanu állapot megtekinteni. 3. A vizsgálat eredménye a másik állam kormányával távirati uton azonnal közöltetni fog. 4. Ha a vizsgálat eredménye szerint a vészgyanu alap-talannak bizonyulna, akkor az állam ellen, melyben a vészgyanu felmerült, a másik állam kormányának óvintézkedések életbeléptetésére nincs semmi oka. 5. Ha ellenben a vizsgálat által a keleti marhavész constatlatának, a másik állam kormányának kötelességében álland a vész behurcolásának megakadályozása végett, a mála érvényben álló törvényes intézkedéseket végre-hajtani. 6. Azon község, melynek területén a vészgyanu eset felmerült, a vizsgálat befejezéséig zár alá hely-zetik és onnan szarvasmarhák, juhok, kecskék ki-nem bocsáttatnak. Az állategészségügyi, nemkülönben a marhaforgalom érdekében létrejött ezen kölcsönös megállapodásokra nagy sulyt fektetvén, elvárom a tör-vényhatóságtól, hogy jelen rendeletet értelmében adott esetekben szigorúan járjon el, és különösen ha területén marhavészgyanu eset merülne fel, erről az 1874. XX. törvény értelmében nekem haladéktalanul távirati uton tegyen tüzetes jelentést. Kelt Budapesten, 1885. évi július hó 13. án. Gr. Széchenyi Pál, s. k.

A kiállítás berekesztéseig az eddigi hivatalos megállapodás szerint még nyolc ideleges kiállítás lesz, melyek a következők sorrendben fognak rendezettni: Augusztus 15—25 ig nyári virág-, gyümölcs- és zöldség-kiállítás, augusztus 10—30 ig élő méhek kiállitása; szept. 1—8 ig tenyészsertés-kiállítás, 1—18 ig hízott sertés-kiállítás, 1—10 ig tenyész szarvasmarha-kiállítás, 10—20 ig tejgazdasági termékek kiállitása; október 1—15 ig őszi virág-, gyümölcs- és zöldség-kiállítás s 5—10 ig ló kiállítás.

Egy tanárviselt ember elvállal a jelen tanév kezdetével kedvező feltételek mellett gymnasiumi tanulók teljes ellátására; — megjegyeztetik, hogy a teljes ellátáson kívül szellemi támogatásban is részesülnek. Bővebb felvilágosítást szíveségből e lap kiadó-hivatala nyújt.

Egy a bácsmezei viszonyokkal ismerős egyén, mint önálló gazda, alkalmazást nyerhet 4—500 hold földön. Gyakorlattal bíró s teljesen komoly egyé-nek forduljanak az adatai m. kir. földmívelő iskola igaz-gatójához.

A községi képviselő testületi határozatok jog-szerűen mi módon hirdetődnék? A belügyminiszter alábbi es-t folytán Torontál megye közönségéhez f. évi július 13. án 2048. sz. a. a következő általános érdekű rendeletet intézte: A községi képviselő testület által hozott határozatok, miként leendő kihirdetése tárgyá-ban Nagy-Becskerek rend. tanácsú város képv. testü-lete által f. évi március 11. ról 211. sz. a. hozzám in-tézet felterjesztését kísérő f. évi április 10. ról 6493. sz. a. kelt alispáni jelentés fonalán a nevezett város értesítése végett címnek a következőkben válaszolok: Előre bocsátom, hogy általánosan zsinórmentékül el-fogadott elv, mely szerint a határozatok hozatalára jog-sult testületek megállapodásai, mindaddig, míg azok az el-nök által való kimondása nem egyéb, mint a határozat meghozatalát szervesen befejező tény. Ebből folyólag ki kell jelentenem, hogy Nagy-Becskerek város képv. testületének abbéli felfogása, mintha a képviselő tes-tületi határozatok (kivéve a magánlevelek ügyeiben hozottakat, melyek kézbesítendők) már azáltal, hogy az elnök által határozatokként kimondottak, egyszers-mind szabályszerűen kihirdetettek tekintendők vol-nának — egyáltalában nem indokolt. De Nagy-Becskerek város képviselő testületének most jelzett föl-fogása az 1871. XVIII. t. c. rendelkezéseivel nem egyeztethető össze, mert a most idézett t. c. 27. és 106. §§-ai között a községi határozatok szabályszerű kihirdetésére nézve legkisebb eltérés sem mutatkozik, hanem ezen szakaszokban csupán a kihirdetés napjától számítandó felebezési határidőre nézve tétetik különbség. Ezeknél fogva semmi kétség sem foroghat fenn arra nézve, hogy a községi képviselő testület által nem magánlevelek ügyeiben hozott, hanem az egész községet érdeklődő határozatai, kiváltképpen pedig a községi szabályrendeletekre vonatkozók — melyek iránt a törvény különben is szabatosan intézkedik — a községben szokásos, illetve a mennyiben netán ez irányban kifejtett szokásra támaszkodni nem lehetne, a községi önkormányzat keretében megállapítandó célszerű módon, — minden esetben szabályszerűen ki-hirdetendők.

Az újverbázi pártfogósági nyilvános algym-náziumban a tanulóknak az 1885. tanévre szóló fel-vétele augusztus hó 29. 30. és 31. napján fog eszköz-öltetni. Az igazgatóság.

Kérjük a rendőrséget a közmorál nevében, le-gyen szives este 6—8 óra között aprópó végig sétálni a madár utcán, hol az állatiaság penészgombái valósá-gos furdói vetkőzésben botránkoztatják a jövő menő-közönséget. Egy városi atya.

Bossin Sima tovarisovai lakos 2475 frtra becsült ingatlanai szept. hó 6. án Német-Palánkán el-árvereztetnek.

Az országos jegyzői-egylet szeptember 13-án tartja közgyűlését Budapesten.

Nagyvárad városa Pekánovits Imre derék földinket főmérnökévé választotta.

Pusztulunk, veszünk . . . Az ellenzék ezen népszerű jelszava dacára, a „nemzetnyúzó“ politiká-nak és „országdobolható“ rendszernek, Bács Bodrogh megyének csak a megyei pénzüzetekben elhelyezett betétei tizenkét és fél millióra rúgnak. Hát még hol vannak azok az enormis összegek, melyeket megye-beli birtokosok a megyén kívül helyeznek el. A szá-mok mást beszélnek, mint az ellenzék profétái.

Ertesítés. A gőzfürdőben a nap minden órá-jában lehet tust vagy tetszés szerinti fokú kádfürdőt venni. Az ott alkalmazott Szalay fodrász a masszázs kúra teljesítésére is használható. A gőzfürdői napok most is kedd, csütörtök, vasárnap. A vidéki közönség érdekében jónak láttuk ezt fölemlíteni.

Előfizetésre felhívás. Nagyerdemű közön-ség! Megvan . . . De nem a 30000 forintos poszkiszli, amire Mihászna András ö lehetőségeinek még eddig nem méltóztatott rábukkanni, hanem a 12 igazi rittungba állított válogatott kemény bakalevél, a mely Sirius jó humorú tollábólapunk hasábjain elsórtán részint már megjelent, részint pedig csak ezután lát napvilágot. De nem csak hogy megvan, hanem a betűszedő gye-rek már mind a 12 tőt a dutyiba nyomta, mert hát: „röndnek muszáj lönyni“ — és csak folyó év szept-tember hó 15-én adja át mind a tizenkettőt egy 5—6 ivnyi 16-od réti csinosan kiállított füzetben, 40 drb rozsdás rézpiculáért a nagyerdemű közönségnek, hogy szomorúak óráiban e bakalevelek humoros sorai közt találjan vizsgálatást — az élet profantszagu komiszágai fölött! Előre tehát . . . és nem tengerre magyar . . . hanem a „Bakalevelek“ prenumerálására, mert a tengerre csak az juthat el, a kinek Rotschild a sógora, de a bakaleveleket egy csinos füzetben mindaz megszerez-heti, a ki a 40 kr előfizetést árt legkésőbb folyó év szeptember hó 1-ig e lap kiadó hiv. beküldeni sziveske-dik. Venni, — ez legyen minden magyarnak a jel-szava, a ki 40 kr-ért sok jó mulattató órákat akar magának szerezni. Megrendeléseket elfogad a kiadó-hivatal.

A gazd. egyesület felrándulása az orsz. kiállításra.*)

A megyei gazd. egyesület egyik ülésén Schmansz Endre elnök ur indítványt tett az iránt, hogy az egyesület egy felrándulást rendezzen az orsz. kiállitásra. Az indítvány közhelyesléssel elfogadotván, az elnökség megbízott, hogy a felrándulás részleteinek megállapítása iránt be átsa szerint intézkedjék.

Több oldaltól történt kérdészködésre, a felrán-dulásra vonatkozólag, az érdeklődőkkel tudatjuk a következőket.

A felrándulás részleteire vonatkozólag, mint hogy az elnökség nem tudja még hozzávételéig sem, hogy mennyien fognak a részvételre jelentkezni: teljes in-tézkedést még nem tett; mert ugy az utazást, mint az elszállásolást illetileg más intézkedés szükséges, ha 30-an — és más intézkedés szükséges, ha 500-an je-lentkeznek.

Az indulás, tekintettel arra, hogy a nemzetközi gazda-kongresszus október 3. án nyílik meg, Zombor-ból okt. 2. án lesz az indulás órája annak idején pontosan közölve lesz. A megye tiszavideki és délkeleti részéből felrándulók Szabadkán fognak a zomboriak-hoz csatlakozni, de vasúti árkedvezményt nem csupán Zombor és Szabadkáról, hanem a megye minden vas-úti állomásáról fognak kieszközölni.

A Budapesten való tartózkodás idejének megha-tározását, tekintettel lesz rá az elnökség, hogy a ki-állitási megtekintésére elegendő idő legyen, nemkülön-ben arra, hogy a résztvevők ott legyenek az okt. 5-én megnyitandó nemzetközi lókiállításnál. A testületileg való Budapesten tartózkodás tehát 5—6 napra fog terjedni.

A felrándulás költségei, mint hogy a résztvevők számához mért lesz, nem határozható még meg egész precizitással, de mindenesetre jóval kevesebb lesz, mint a rendes költség.

Az elnökség, mihelyt felszólításunknak eredm-nye lesz, érintkezésbe teszi magát a magyar állam-vasutak és az orsz. kiállítás igazgatóságával, a ked-vezményes árak iránt. A kiállítás rendező bizottságát pedig felkéri, hogy adjon mellénk a kiállítás terüle-tén szakértő vezetőt. Nemkülönben az elszállásolás iránt is intézkedik.

A felrándulásban részt vehetnek a gazd. egye-sület nem tagjai is. A résztvevőkhoz tartozó hölgyek csupán az utazási kedvezményben részesülnek, de a kiállításra, mint a felránduló testület tagjai nem szerepelhetnek.

Bejelentéseket a részvételre elfogad a gazd. egye-sület titkári hivatala (Zombor, posta utca, Falcione-féle ház I. em.) Aláírási iverk vannak letéve a me-gyei lapok szerkesztőségeiben.

A további még ezután megállapítandó részletek közzé lesznek téve a gazd. egyesület hivatalos közlö-nyében, a „Gazd. Ertesítő“ben, nemkülönben a többi megyei lapokban.

Rombay Dezső,
gazdasági egyes. titkár.

Három történelmi tévedés.

Horvát Mihálynak a „Magyar szabadságharc története“ (1848—49) című munkáján.*)

Írta: Jász János Szeghegyen.

Már e lap 33. számában utaltam az alábbi cikke-re, mely a nevezett műnek néhány hibás helyét kiigazi-tani szándékozik. Ugyanakkor kifejeztem méltató elis-merésemet Horvát, a nagy történetíró iránt, de arra is rámutattam, hogy miután Horvát az ő történetét hivatalos akákból írta, melyek egyes tényeknek és eseményeknek keelveirt széptelgetve szoktak készülni: ennél fogva kötelességünk mindnyájunknak, kik, mint szemtanúk, a tényeket másképp tudjuk, hazafiságból és igazságszeretetből a történelmi hűség helyreállítását lehetőleg elősegíteni. Tudom ugyan, hogy merész vál-lalat ily gyenge tollnak és igénytelen egyéneknek Hor-vát tekintélye ellen felszólalni s őt történelmi tévedés-

* Kérjük a megyei lapok t. szerkesztőségeit közleményünket sziveskedjék b. lapjukba árvenni.

** Kiadott Genfben 1865.

sel vádolni. Azt is tudom, elleantébe helyezem maga-mat. Mégis kénszerit az igazságszeret megtenni ezt a merész lépést és kijelenti, hogy ami hivatalos adatok, melyeket az írók e részben felhasználáltak, nem igazságszerető és így a rájuk alapított föltevések és következtetések is szükségképen helytelenek.

De térjünk a dologra!

Első történelmi tévedés.

Temerin és Járek elhamvasztása.

Horvát az I. kötet 401. és 402. lapján ugy szól róla:

„Néhány nap mulva (aug. 26.) (Sztratiurovits) két nappal tehát az előbbi kísérlet után a római sán-cokban, Kács, Nádaly és Goszpódine körül, mintegy ötezer harcost és húszágyút egyesítvén, négy csoport-ban indult meg Temerin, Szereg és Járek ellen. A fi-ozsályt ő maga vezénylé Temerin felé. A magyar had ezen állomásokon Máté huszár-alezredes alatt mintegy három-négy ezer főre ment, ámbr összesen csak két ágyúval rendelkezett, a harcot mégis eleinte mind a három helyen oly szerencsével folytatta, hogy az ellenség tetemes veszteséggel kénytele-nítettett visszavonulni. A nap győzedelme azonban túlbizakodóvá s gondatlanná tette a magyar vezért. Máté a bekövetkezett éjre elmulasztta megtenni a ren-deletket, melyek ily makacs, mozdulataiban ily gyors ellenség előtt szükségesek voltak volna. Az éj ennélf-ogva vést hozott hadainkra. Sztratiurovits éjféli táj-ban ugyanazon rendben, mint az elmult napon, csapatait ismét támadásra vezette. Járekon kezdődvén a harci-zaj, Máté, ki a sötétben az ellenség erejét s mozdul-talait meg nem ítéltette, azon véleményben, hogy az ellenség fő ereje Járeket támadta meg, hadának na-gyobb részével oda sietett. Míg azonban ő ott az el-lenséggel harcra kelt, annak egy más osztálya Járek és Temerin közé vetvén magát, hadaink össze-kötöttesét megszakította; minek következtében maga Sztratiurovits több sikerrel működhetett az elszigetelt Temerin ellen. Az ott maradt csekély számú magyar had a sánccok mögöl egy ideig vitézül védte ugyan magát, de midőn a hátuk mögött a városba lopódzott sájkások azt felgyújtották, az erős szél ál-tal hirtelen elterjedt tűzár zavart és rémületet oko-zott vitézeink közt, kik ennélfogva a lakosok-kal együtt sietve vonultak ki a lángborította vá-rosból. Járeket, melyből Máté szinte visszavonult, ha-sználó sors érte. A pár óra előtt még virágzó, vagy nos két község, reggelre már hamvaiban feküdt. Péter-várad azontúl el volt vágva a magyar tábortól.“

Tessék a „Bácska“ 25. számában elolvasni, a mint leírtam, hogyan életem át ezen történelmi tény-t, mint szemtanú Járekon továbbá ugyan e lap 37. szá-mában elolvasni Válics János madarasi plébánosnak, a szóban forgó tény korában temerini káplánnak szem-tanú leírását. Ezekhez képest Horvát története a lé-nyeges adatokban hamis és így megdőlnek mindazon következtetések is, melyeket Horvát követői ezen eset-ből levontak.

Névszerint fentartom azon tényleges állításomat, hogy Temerint és Járeket nem védte senki hősiesen, továbbá tagadom, hogy ott az ellenség jelentékeny veszteséget szenvedett, mert hiszen Temerinnek és Járeknak bevétele alkalmával sem a támadók, sem a vé-dők részéről nem akadt egy sebesült sem, annál ke-vésbé halott; hiszen az utolsó támadáskor, melyet a fölperzselés követett, a védőcsapat még csak nem is indult szembe az ellenséggel, sőt Járekon előbb hagyta oda a falut, mint maga a lakosság; Temerin és Járek kardesapás nélkül adatott föl és Járek legalább öt órán át volt baráttól és ellenségtől odahagyva, mielőtt a szerbek fölgyújtották.

E tényre vonatkozólag még egy megjegyzésem van. Mindjárt Temerin és Járek eleste után az egész haza visszhangzott ezen merénylet fölötti megbotrán-kozás zokszavától. Egyik párt a magyar hadvezért árulással vádolta, a többiek pedig ugy tudták, hogy a kormány utasította a hadvezért, hogy ezen strate-giailag veszélyeztetett helyeket semmisítse meg.

Az árulás gyanúját nem oszthatom, mert semmi körülmény nem mutat arra; a második feltevés pedig azért nem hihetem, mert ha az akkori kormány ezen parancsot kiadja, akkor bizonyára lett volt benne annyi emberség, hogy az enyészetnek szánt két köz-ség szerencsétlen lakóit előbb kivándorlásra szólítsa.

Második történelmi tévedés.

A hegyesi csata.

Erről Horvát a III. kötet 290. és 291. lapján szószertint így nyilatkozik:

„Jellasits már 12-én (július) hirt vett a magya-rok mozdulatanól Horvát dandárnoktól, ki az napon Kmety által megtámadotván, Zomborból Küllára kény-telenítettet vissza vonulni. Más napon még azon jelentést vette, hogy Guyon Topolyáról 7—8 ezer emberrel Hegyesig nyomult előre, míg szárnyai jobb-ról Szivac, balról Földvár felé terjeszkednek. Ő tehát mindjárt 13-ka éjjelen átkelt hadának zömével a csa-tornán Verbásznál, s mivel az átkelés alatt jelentést vön, hogy háta mögött Sztapár és Veprovác között mozog egy magyar had, s ama helységet fel is gyújtotta, Veprovác felé is egy dandárt küldött ki. Szándéka az lévén, hogy a Hegyesnél levő magyar sereget meglepje, habár egész éjen át menet-ben voltak s már virradat előtt megérkeztek Hegyes eleibe, hol a magyar tábor a legnagyobb csendben lévén, még álomba merültnék látszák, a közeledő csá-száriaknak.

E csend azonban szándékos volt; a magyar se-reg, e napon különben is támadni szándékozván és e felett még az ellenség mozdulatairól is jól értesülve lévén, készen várta őt, a magas és meredek partú Barra (nem igaz, mert Koivoja) patak mögött, mely a telecskai dombok egy ágát ketté hasítva, He-gyesről Szeghegy és Feketehegyen keresztül foly s a szt.-tamási moosarakat táplálja. E jó tekvésben, He-gyes és Feketehegy közt (éppen tehát egészen a szeg-hegyi határon) nyúlt el a magyar sereg oly módon, hogy bal szárnyunk Feketehegynél, majdnem hátába esett a putakkal élesszöveget képező országúton Hegyes felé nyomuló császári seregnek. És mihelyt vezéreink

észrevették, hogy ez Hegyest megközelítette, a tábor hosszában meggyújtott máglyák által azonnal jelt adták a támadásra. Legerősebb volt ez balszárnyunkon, honnan gyalogságunk s lovasságunk rögtön az ellenség oldalába és hátába esvén, magát a löveg tartálat és löszkészletet is oly nagy veszélyvel fenyegette, hogy azt a fedezésére hátrahagyott dandár csak azáltal lón képes megmenteni, hogy vele együtt rendetlen futásban vonult vissza Verbászra.

A bán, ki Verbászról kiindulva, reményteljes büszkeséggel számított a környezete előtt a biztosnak tartott eredményt, melyet a magyar sereg meglepéséből nyerend, bámulva vette észre, hogy önmaga lón a meglepetett. Mihelyt tehát jobb szárnyának megfutamlását hírül vette, a bal szárnyon levő Öttingert is Szeghegy felé a jobb szárny támogatására küldötte, s maga is odasietett két üteg 12 fontossal. Ekkor azonban meg Guyon tört ki Hegyéről az ellenség meggyöngyült balszárnyára s azt Verbász felé üzte. A bán végre meggyőződött, hogy lehetetlen az elvesztett ütközetet helyreállítani s egész seregének jelt adott a visszavonulásra. Ez futászerű gyorsasággal, nagy rendtelenségben ment végbe. Verbászt még a délelőtti órákban elérte, egészen a csatornái üzetve huszárainktól, kik a hátrévet képező Castiglione vértess dandárba gyakran beváltak.

Tessék most már elolvasni a mit mint szemtanú a csatáról a „Bácska” 30. számában állítottam, anélkül, hogy akár szemtanú, akár az esemény részesei megcáfoltak volna.

Horvát történetében teljesen hamis az az állítás, hogy Guyon csak július 12-én indult Topolya felől a hegyesi tábor elfoglalni; holott már 8-án elindult Topolyáról és a szeghegyi táborba vonult; hamis adat az is, hogy Jellasits csapatai napfelkelte előtt értek Hegyes alá, helyesebben Szeghegy alá. Hamis adat az is, hogy a magyar táborban szántsándékos volt a csend, valamint az is, hogy a magyar sereg ütközetre készen várta az ellenséget. Hamis továbbá azon állítás, hogy máglyák meggyújtásával adtak jeleket a támadásra; hamis a magyar seregnek ott leirt felállítására a Krivoja bara magas és meredek partjai mögött, hol a magyar sereg ezen barától legalább egy kilométernyire, bent a szeghegyi rétben egy síkon táborozott, tehát a táboré s a harcok a falu és a Krivoja közé estek. Végül hamis az egész támadásnak és csatakezdésnek leírása, valamint azon állítás is, hogy Guyon Hegyéről az ellenség meggyöngyült balszárnyára vetette magát; mert hiszen Guyon ekkor már 8 nap óta Szeghegyen volt és nem Hegyesen.

Ezen téma fölött legyen szabad Thim József ural egy pár szót váltani. Thim a mellett, hogy ez a csata csakugyan vivatott, Horváton kívül több történeti tekintélyre is hivatkozik.

Csak hogy mindezek az ugynevezett tekintélyek helytelen és hamis, bár hivatalos adatok után dolgoztak s azokat megbízhatóbb dátumok hiányában egész kényelemmel szentírásnak vették.

Maga Thim ur igen furcsa fényben tünteti föl ezen hivatalos tudósítások hitelességét az által, hogy míg Horvát szavait a legapróbb részletekig megtámadhatlan történeti szentírásnak veszi, addig Jellasitsnak hivatalos jelentését, melyet ezen csatáról Bécsbe küldött s melyet a „Wiener Zeitung” ki is adott, és melyben jelenti, hogy Guyon vad futásban Verbász felé menekült, ő maga pedig t-les rendben visszafelé húzódott — hamisnak és hazugnak mondja, amint hogy csakugyan az is volt. Ime egy szembezőkő példa a hivatalos jelentések megbízhatóságáról.

A mi illeti a Guyon által Jellasits fölött Szeghegyről aratott fényes győzelmet e részben Horvátnak teljesen igaz van. Azonban a mi a csata helyét és annak részleteit illeti, akár honnan merítette adatait, azok nem felelnek meg a történeti igazságnak és hüségnek s azokkal szemben a „Bácska” 30. számában közölt leírásomat egészben és részeiben fűntartom és legközelebb akár száz szeghegyi tanuval bebizonyítom és írásban megerősítem annak helyességét. A jövőben ezen témára vonatkozólag csak szemtanuikkal állók szóba és vitába, de azokkal aztán annál készségesebben.

Harmadik történeti tévedés.

Megyének állapota 1849-ben. Azon időpontra vonatkozólag, melyben a magyar sereg „Bácskából” kivonult s a szerbek Szt.-Tamásból kitértek

Horvát idézett művének II. kötetében a 114. lapon azt mondja:

„Verbászra a lakosok előrelátó németek, hódolattal mentek a szerbek elébe; de mind a mellett sem háríthaták el maguktól a kiperdáltatást; sőt midőn a vagonokat rablani kezdő szerbeknek ellent álltak, többen később meggyilkoltattak, helységök pedig felgyújtottak. — Hegyes és Feketehegy honmaradt magyar lakossága ellent állott, s eleinte vissza is verte a dúláshoz fogott szerbeket. De ezek utóbb nagyobb számmal s ágyukkal tértek vissza, a helységet a maga megadására kényszerítették s felgyújtották. A szeghegyi németek testvéráruulással vásárolták meg bántatlanságukat, a szerbekhez csatlakozván Hegyes és Feketehegy feldúlására. E német község rútt magaviseletet egyetlen eset gyanánt áll valamennyi bács bántási német helységek sorában.”

Ami igaztalanul van e sorokban Verbászra fogva, azt cáfolják meg a verbásziak. Amit Hegyéről és Feketehegyről vádképp mond, az részint helytelen, részint túlzás.

Ami Szeghegyre vonatkozik, az egyszerűen nem igaz s nem egyéb rosszakaratú, alaptalan rágalomnál. Hogy Horvát hol vette ezen becsületsértő adatot vagy miféle zavaros forrásból merítette, azt már elkerülni nem lehet. De hogy Horvát — gyengéden szólva — kiméletlenül és meggondolatlanul járt el, midőn ezen történelmi hazugságot a maga kiáltó szegyeletes formájában világga becsajította s vele egy nagy községet talán örök időkre pellengére állított: ez oly cselekedet, melyért a felelősség alól őt legfeljebb csak jóhiszemű tévedése mentheti némely részben. Legcsattanósabb bizonyíték ezen rágalomnak alaptalansága, melyet az a tény, hogy midőn a magyar hadsereg 1849. április havában visszatért a me-

gyébe és Szabadkán haditörvényszéket állított, mely előtt ilyen és hasonló esetek egyenként megfordultak és szigorúan megfenyítették: felszólított Feketehegy és Hegyes összes lakóit, nevezzenek meg csak egy szeghegyi polgárt, aki 1849-ben rablás, fosztogatás, pusztítás, árulás vagy abban való cinkosság miatt csak vizsgálat alá is fogatott, nem hogy elítéltetett volna.

Mint hogy azonban nem találkozhattak senki, aki csak egy szeghegyi vádlottat is megnevezni tudna, ennél fogva Horvát állítása minden gondolkodó ember szemében teljesen alaptalannak mutatkozik.

Szeghegy e részben nem kér kegyelmet vagy tusolást, sem kendőzést, szabadságharcú viseletét illetőleg. Nem is szorult erre. De igazságot ezen vád ellen, ezen hazugság és rágalom ellen erkölcsi kötelessége keresni és követelni. Tartozik ezzel önmagának és utódainak.

A milyen sajnálatos, hogy Horvát nem állott egy egész községet a világ színe előtt megbélyegezni, éppen olyan megbocsájtathatlan és megfoghatatlan, hogy ezen községben, még a hivatalos személyek sem érezték magukat hivatottnak és erkölcsileg kötelezeteknek ezt a történelmi hazugságot a ráfogáshoz arányos határozottsággal visszautasítani és megcáfolni.

Mint kortárs, aki azon viharos időnek, mint feketehgyi lakos részese voltam, elmondom röviden, mit láttam, hallottam s éltem át Feketehegyen s kész vagyok azt százas tanúságával is beigazolni.

Midőn 1849. év január havában megyénkbeli az összes magyar csapatok kivonattak, előrelátható volt, hogy a szerbek bűvöhelyeikből előrontanak. Mindenki a legrosszabbra volt elkészülve. Feketehegyen, mint Szt.-Tamásról éjszaka felé legközelebbi községben, szintén nagy izgalom uralkodott. A feketehgyiek közt aziránt, hogy mit kell e kritikus pillanatban tenni, három részre osztottak a nézetek.

Az első és a legnagyobb rész menekülésre határozta el magát s ehhez képest is cselekedett; igen sokan elmenekültek, még mielőtt a szerbek odaértek. — A magyarok nagyrészt Halasra és Baranyába húzódtak, a németek meg egyelőre Szeghegyre, a honnan legnagyobb részük származott. Egy másik rész, élén később meggyilkolt papjával, Keresztessel, arra határozta magát, hogy otthon marad vesztve. A harmadik, elenyészőleg kis rész azt végezte, hogy bírokra megy a szerbekkel.

Mikor január 25-én reggel a szerbek Szt.-Tamás felől igen csekély számban kocsikon közeledtek Feketehegy felé, száz főre sem rügött azok száma, akik a sáncokban útjokat állták; és ezen kevés között is sok volt a feketehgyi, még több a szeghegyi németajkú magyar. A szeghegyieknek akár névsorával is szorgalmazhatók, mert még néhányan életben vannak. Védelem közben egy élet sem vesztett oda; azok közül azonban, akik a szerbektől kiméletet várván békével otthon maradtak, többen megöltek a többi között Keresztes ref. lelkész és két német. A községbe feltartóztatlanul benyomuló rákok több házat, különösen a zsidókat felgyújtották, a lakosokat elkergették vagy felkoncolták, általános fosztogatást kezdtek, mely terjedelemben egyre-másra nőtt, mert Szt.-Tamásról százával elfordult a zsákmányt szállító kocsik.

Még ugyanaz nap vagyis január 25-én délután egy szerb viseletbe öltözött kapitány egy csoport szerb és szerb élén átjött Szeghegyre, melynek lakóit csekély kivétellel, bár halálos félelem között, de otthon maradtak.

Ez a kapitány a községtől ötezer ezüst forintnyi váltságdíjat követelt, hogy a város fel ne pörköltessék; azonban a zsidók házainak kifosztogatását egyenesen megengedte. A következő éjjel azonban a rablócsorda már személyválogatás nélkül üzte a harácsolást s kivált a pénzt és kocsit, lovat erőszakkal is elvette.

Mint hogy a kiszabott 5000 frtnyi váltságdíj lefizethető nem volt, nem lévén az összes pénztárakban több 750 ezüst frtnál a kapitány ezt az összeget magához vette és elrendelte a többinek 48 órai felhajtását, különben általános fosztogatással fenyegetődvén. Január 26-án a szerbek Feketehegyen a legnagyobb mértékben gátozatlanul raboltak, Szeghegyen pedig mulattak és tivornyáztak.

Január 27-én a rác rablócsapat Hegyesre ment, melynek lakosai szintén legnagyobb részt otthon maradtak. Hegyesen, a zsidóházakat kivéve, sem nem fosztogattak, sem nem gyilkoltak.

Január 28-án, a nagyrésztben esaprészeg rákok, mind a három községből örült sietséggel Szt.-Tamásra siettek, mert az a hír volt elterjedve köztök, hogy egy nagy magyar sereg van érkezében, a mi sajnos, nem volt igaz. Ezen váratlan és hirtelen megfutas folytan Szeghegy, a még hátralékos, de már jóformán összegyűlt 4250 frtnyi váltságdíj fizetésétől megmenekült; mert mikor a szerbek néhány nap mulva Szeghegyre visszatértek, a váltságdíj követeléséről megfeledkeztek.

Ezen néhány nyugalmi nap alatt a Szeghegyre menekült feketehgyi németek visszatértek falujukba megnézni, mi maradt meg belőlük. Sajnos, nagyon keveset találtak otthonukban, mert a rákok minden házat kivétel nélkül kifosztottak. Azt a keveset, amit a feketehgyi németek a maguk ingó-bingó vagyonából még találtak, átvitték Szeghegyre.

Aligha nem ezt a körülményt használták fel jogcímül arra, hogy Szeghegyet a fentebbi rágalommal illessék.

Legyen szabad itt megemlékezni egy fontos körülményről, mely szerint a szeghegyiek Feketehegy és Hegyes kirablásában semmi esetre sem vehettek részt; oly körülmény ez, melyet a most élő nemzedék alig foghat fel, de melyet az öregek, kik e nehéz napokat átéltek, teljesen magukéva tesznek.

Ugyanis tény, hogy azon időben semmi ingóságunk, bútornak, edénynek, gabonának stb. absolute nem volt semmi értéke. Mi értelme lett volna annak, hogy a szeghegyiek ma Feketehegyre vagy Hegyesre menjenek fosztogatni, holott azt sem tudhatták, nem-e fog már holnap maga Szeghegy lángba borulni és a saját vagyonkájuk is odateszni?

Minek raboltak volna ekkoriban éppen gabonát, mikor akinek volt is elposzkolta, mert folyton rettegnie kellett, hogy azt a saját fogatán lesz kénytelen Szt.-Tamásra, Titelre, Szabadkára, Zentára vagy Sze-

gedre szállítani? Minek loptak volna kenyérnek vadgedre, mikor tudhatták, hogy az talán már másnap megöltetik s megstíttetik velők a kenyeret, és Isten tudja, a szélrózsa melyik irányába szállítottják velők.

Ekkoriban — mint egy német történetíró mondja — ezen rettenetes és törvénytelen világban azok éltek legnyugodtabban, legzavartalanabban, a kiknek nem volt semmijük.

Soha a szeghegyiek, semmikor, sem közülök senki a szerbekhez nem csatlakozott; Hegyesen a szerbek nem fosztogattak, annál kevésbé a szeghegyiek; Feketehegyen a magyarokat és németeket kirabolták ugyan a rákok, de míg a fosztogatás tartott, egyetlen egy szeghegyi békés polgár sem mert átmenni, annál kevésbé, mert az életveszéllyel volt egyb-kötve.

Kérdezem ezek után, mire alapítja Horvát ellenünk a testvéráruulás vádját vagy a szerbekkel való cinkosságunk rágalmát vagy Hegyes és Feketehegy kirablásában való részvétünkét? Száz és száz élő szemtanú van még azon időből Hegyesen és Feketehegyen, álljon hát elő csak egy is, egyetlen tényadattal, mely Horvátnak irgalmatlan vádját csak némileg igazolhatja! Szeretném látni, ki tudna a fentebb rajzolt szomorú viszonyokban csak egyetlen mozzanatot is előadásom után megcáfolni vagy engem hazugságon kapni? Ki tud legalább egy szeghegyi polgárt megnevezni, aki testvéráruulást követett el vagy a szerbekkel egyetértett; ki tud Szeghegyről egy embert, aki Hegyesen vagy Feketehegyen fosztogató? Aki tud, tegye meg akár a sajtó útján; akár más módon tetszése szerint.

De míg ez érdemlőleg meg nem történik, kénytelen vagyok Horvátnak fentebbi rágalmas tévedése ellen felhozott adataimat éppen olyan mereven fentartani, mint a milyen határozottan és keményen odavettem Horvát a vádat Szeghegy ellen. Együttal kijelentem, hogy tekintélyi bizonyítékokat vagy hivatalos adatokból levont ellen észrevételeket, melyek szemtanú előadásomat lerontani alkalmasak, ellenérvül el nem fogadhatok; hanem csak akkori kortársaknak, mint szemtanúknak és résztvevőknek akkori pártatlan nyilatkozatai előtt tudnék meghajolni.

Jóllehet Horvátnak elforgatott ráfogásai Szeghegynek szabadságharcbeli szereplését illetőleg kibonyult igaztalanságok: még sem lehet gyenge tollamnak reménye, hogy a tévedések és rágalom Horvát művéből a legközelebbi kiadásnál kiküszöböltesse. Azonban erősen él bennem az a meggyőződés, hogy eljön az idő, mikor majd pártatlan és hazafias történetíró feladatává fogja tenni ezen kornak elhibázott adatait kijagítani s mindenek felett Szeghegy községnek a becsületét a nyilvánosság előtt honfitársunk szemében kitisztítani és neki elégtételt adni. Míg ez megtörténik, szorgáljanak e sorok ama tévedések és rágalom ellen állaudo tiltakozásul.

Ha Isten segít, két dolgot szeretnék még ellátni. Először kedves szülőhelyemnek, Járeknak lakosai, ha az 1848-iki rénapokat emlegetik, ne tartsák magukat ahhoz az igaztalan, hiú előadáshoz, mely Horvát munkájában előfordul; hanem vegyék tudomásul, hogy falujuk elhamvasztásának gyáva tehetetlenségével párosult könnyelműség volt az oka. E végre 1887. midőn e község 100 éves főnállását ünnepli, annak leltárába le kell tételyezni egy oly hiteles okmányt, mely mindezt előadja és az összes járeki szemtanúk által aláíratik.

A keményen megrálgalmazott szeghegyiek 1886. májusában tartandó százéves jubileumára szintén a községi levéltárba oly okmány helyezendő, mely az összes szeghegyi és vidékbeli szemtanuk aláírásával Horvátnak cáfolatul, a szeghegyiek utódainak pedig megnyugvásul szolgáljon, miszerint apaik nem voltak sem rablók, sem fosztogatók, hanem legalább is olyan jó hazafiak, mint akármelyik szomszéd község lakosai. Beveendő lesz ugyanezen okmányba részint a történeti igazság, részint Szeghegy község személyes érdekében, a szeghegyi csatának, mint e község életében örökké nevezetes eseménynek leírása.

CSILLAG AZ ÉJBEN.

— Ugy-e mondtam?
— Hiszen ha mondtad volna...
— Hát nem? Nem azt állítottuk folyvást apával, hogy Mariska egy pártatlan jó teremtés, hogy kész Isten áldása lesz rajtad, hogy jobban fog szeretni téged, mint te magadat... Ugy-e mondtam?
— De ennek a végét nem mondtátok.
— Ki tudhatott ennek a végéről mást, mint hogy bolond lesz, szomorú lesz. Lásd édes Géza, ha csak ránk hallgattál volna, de elszédültél, elragadt a világ és vitt magával, vitt egész idáig s itt tett le a halál pitvarában. Ugy-e?
— Mikor nagyon szerettem, kimondhatatlanul.
— Ugy-e hát Mariskát nem szeretted, nem ígért neki boldogságot, szívet szívért? de persze az szerény kántorleány és az már egy önkéntesnek derogál.
— Jaj ne beszélj, ne kiozsz, meghalok, ugy éj itt, meg itt, meg mindennél.
— Magad gyújtottad meg, magad kerested. Két évvel ezelőtt, hogy katonának mentél, a szegény jó leány mindennapos volt itt, csak átszaladt a szomszéd-ból, hogy rólad beszélhesse, bizony nincs annyi hajad szála, ahányszor naponként észébe jutottál. És hogy fizetted neki!... Mint nyalka huszár-önkéntes meg sem láttad a szegény kántorleányt. — Ugyan, hol voltál akkor, mikor a Sasvári Póliba belebolondultál, hát képzelsz olyan ostobát, hogy egy dús földesúr a saját ispánja gyermekének adja a leányát?!
— Jaj, ne leckézz, hagyj meghalnom.
— Egy év óta, hogy hazajöttél, mindig a kastélyt bujtad nap nap után, felé se mentél Mariskának, a szegény hervadó virágnak.
— Ó mondtad akkor, hogy mástféle visz az utam, hát az Isten áldjon meg.
— No, hát az igen jó szó, az a legjobb mondás, mert megáld az Isten minden embert, de arról az Isten sem tehet, ha sok ember van, aki maga magát nem akarja megáldani.
— Jaj, édes testvér ne gyötörj. Ugy fáj nekem az egész világ.
— Jó, majd beküldöm melléd apát, ha akarod.

— Ne, ne; maradj csak te itt, te olyan jó vagy.
— Nézd, milyen forró a fejem, mintha tüzelnének benne . . . Szegény Mariska, áldott lélek . . .
— Bizony áldott, még most is érted imádkozik folytonosan; mindennap átjött megnézni többször még eddig . . .
— Ugy jön nekem, mintha valami rettenetes éjszaka volna körültem már régen, olyan vastag sötét és nem tör át rajta egy sugárnyi világosság, nincs benne egyetlen csillag. Mond csak testvérem, mióta vagyok így?
— Négy napig voltál szakadatlan lázban, magadon kívül — a lakadalom óta. Ma kissé szűnt bajod s az orvos azt mondá, hogy beállt a krízis. Oh Géza, Géza, minő bánatot szerzettél apáéknak.
— De mikor úgy szerettem . . .
— Hát ő téged?
— Más férfit nem ismer rajtam kívül, azt mondá.
— Egy uraság leánya egy ispán fiát. Mi kötött annyira hozzád?
— A büne.
— Csitt! — apánk meghallja a szomszédban. — Lásd ugyan megtartotta a szavát.
— Hazudott. — Oh, én hű kutya, hogy jártam utána! Atok, atok, jaj fejem!
— No, csendesedjél . . . visszatér a láz. Szegény Mariska könnyek közt imádkozott tegnap éretted, gyémánt annak minden porcikája . . .
— Tudom, tudom. — Ha Isten volnék, két életet adnék neki, megérdemli. Így is vigasztal, ha nem átká, de imádsága kísér síromba. Mert meghalok, érzem; rettenetes sötét éj vesz körül, olyan vastag, mint valami bástya és az rám akar szakadni, csak egy nyílás, csak egy csillag volna rajta, de így . . . nézd édes testvérem, meg lehet markolni ezt a sötétet.
— Az erős férfi kinyújtja forró kezét, mintha szorítana vele s szinte jól esik neki, hogy nővére gyöngéd kezével találkozik.
— Lásd Géza, ez mind a betegség hatása. Mióta látod azt a nagy sötétet?
— Azóta.
— Mióta? Mikor a kastélyból eljöttél.
— Igen. Akkor szakadt rám az a tenger éjszaka és nyom lejjebb-lejjebb.
— Borzasztó. Azt mondják, hogy rálőttél Pólira.
— Bár elne hibáztam volna!
— De hisz azért bezárnak, apánk állását veszíti, mivé leszünk?
A beteg tagadólag int kezével.
— Nem, semmi. Az öreg Sasvári Nándor megtiltotta, hogy a dolgot világ elé hozzák, ne félj, nem is hozzák.
— De, hogy tehetél olyant, hisz az gyilkosság?
A beteg megradja testvére kezét.
— Nézd, magamon kívül voltam . . . Oda mentem a kastélyba . . . Lakodalmom előtt nem féleközhettem hozzá soha, sehol . . . Éreztem, hogy a lelkem szinte szikrát hány. Benn hallatszott a kacaj, pohárcsengés én meg álltam ott mint egy hajtórött, vagy egy koldus, vagy egy örült . . . Póli jött keresztül a terráson . . . eleibe álltam . . . Ki-asszony csak két szót, mondám. Egyet sem — felel ő — ha az ispánra lesz szükség, majd hivatjuk, semmi közünk egymáshoz . . . De nekem van, szólta nekem vadul: mért tette tönkre életemet, mért szaggatta el boldogságomat? — Eh lári-fári beszéd szót ő, — a kinek nincs mire, az ne játszik. — Hát játék volt mind a sok ígérlet, mind a sok fogadás? . . . El édesem, maga csinos gyerek volt s punktum, meg van velem elégedve, kvitteltünk . . . En még nem . . . a vér elfutá arcomat — kivétem a revolvert . . . Póli mondám neki sziszegve . . . meghalsz . . . életemért életemet . . . én megöllek . . . éreztem, hogy mint a tüzes villám, úgy égett a vérem.
Kacagott s fitymálva szól: Uram, ön nem csak vakmerő, de neveletlen is, egy Korza Géza megtetheti, hogy Sasvári Pólit megölje, de azt nem, hogy oltárhoz vezesse . . . No hát nesze . . . rásüttem a fegyvert . . . A vendégek kirohantak s ő állott az ajtónál mint valami arkangyal. Ne ijedjenek meg mondá, csak egyseánát játszottunk itt alkalmilag, én megtettem magam Bátki Teresinek ez a fiatal ember meg itt Gondör Sándorkodik. Agyjő Sándor! . . . és mosolygott a szeme, az ajka, az arca, úgy nézett ki mint egy menyország, melyben belől ördögök vannak.
Azután láttam az öreg Sasvárit meg a vőlegényt egymással tanakodni, azután láttam apánkat ősz hajával, könnyes szemekkel előttük könyörögni. . . . azután nem láttam többé semmit, rám borult a sötétség éj, mely alatt most is nyögök. Ugy e véghetetlen szerelem az ami ilyenre képes.
— Nem szerelem, de örület . . . Szegény Gézánk te! . . . Most pihenj, sokat beszéltél, majd rosszabbul leszel, aludj el, az állom olyan jótékony.
— El — elalszom örökre, ez a sötét éj melyben úgy táncolnak körülöttem a szörnyű alakok, úgy sem hasad meg soha, nincs ennek csillaga. Elalszom, el örökre. Jó éjszakát! . . .
— Csitt csak! Hallod? . . . A zongorát! Ki zongorázik? Nekem veri a gyászindulót . . .
— Nem édes Géza . . . Szegény Mariska játszik a szomszédban. Hallgass csak az ő nótájára, ezt szokta játszani többnyire, az a:
„Minden este össze teszem kezemet
Imádságba foglalom a nevedet.“
A beteg férfi is össze teszi kezét s mintha imádkoznék. — A jó testvér kifordul s nem sokára Mariskával tér vissza.
— Géza, lelkem, nézd itt van Mariska.
A beteg fejét ijedten húzza takarója alá.
A leány megtogja égő kezét. — Géza, nagyon szenved ön úgy-e, de vigasztalódjék, ebből a betegségből újjá fog születni egészen. Mi imádkozunk fölgőgyulásáért mindennap, a jó Isten meghallgatja. Ön kiállotta a büntetést, megízeltet igen nagyon — Most jön egy új élet, ne féljen, bízzék.
A beteg felüti lázas fejét . . . Mariska, megbocsájtthat nekem?
— Istenem, ugyan mit? Hisz ellenem nem vétett, csak önmaga ellen, én szívből sajnálom, én a régi vagyok.

— Oh kegyed nemis leány, kegyed jobb a gondviselésnél s a nagy férfi zokogva dugja fejét váukosa közé.
— Mariska megsimogatja, — beszél neki, talán multiról — nem, az keserű; beszél a jövőről, az édes . . . és a férfi újra föl-meli lázas fejét s úgy tetszik, oszlik körül a sötétség, mert ami most szemébe mosolyog, az két menyország, tele a paradicsom angyalival, a legkékebb, a legsugárításabb égenyezet, — két szerető, hűséges szem.
— A férfi diadallal kiáltja: Hasad, hasad a sötétség; van, van csillag az éjben!!!
Testvére szeliden ráborul.
— Ugy-e mondtam?
— Mondtad. Te Jóság!
Forgács Endre.

Elragadt . . .

Elragadt hát engem is magával
Az életnek zúgó tolyama,
És a honnét boldogan kiszálltam,
Vissza nem visz már többé oda

Vissza nem visz szép gyermekvilágom
Napsugáros, fényes tájira,
Ahol minden perc egy szent öröklét,
S minden röpke szó egy-egy ima.

Vissza nem visz a bölcső ölebe,
Nincs anyacsók, édes dajkad! . . .
És amit még álmodom, tiéd lesz,
Oh sötét ágy, gyászos ravatal.

Völgyi Gusztáv.

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVAN LAJOS.
Laptulajdonos és kiadó: Bittermann Nándor.

NYILTTÉR.*

Julius hó 28-án reggel 6 órakor a Ferenc-szabó mentén levő mosztonga hídnál egy kis fűzesben B . . . ez D . . . ő k . . . i segéd jegyző és G . . . r A . . . s sz . . . i lakos, jogász között pisztoly párbaj folyt le.

A párbaj politikális következménye lön, ugyanis heves vitaközlés között G. Tiszta Kálmán kezdé becsülni, mit B. mint Tiszának rajongó tisztelője tärni nem akart, minek végre, — személyeskedés útján kihívás lett a vége. — A négy segéd a jelen levőkből került ki, kik közül ketten alulirottak vagyunk, — nem zomboriak — a másik kettő neve, mint Zomboriak é egyelőre elhalgattatik. (Mert úgy kívánják még.)
De, ad vocem. Reggel már 3/4 6 kor megjelentek a felek segédekkel és orvossal a jelzett helyen. A megállapított távolságból, megegyezés szerint, a lövészek jelszóra egyszerre dördültek el. G. nek baltái szelét horzsolta a golyó; B pedig e szavakkal dobá el pisztolyát: „Eljen Tiszta Kálmán, a leglerakabb hazafi és államtya.“ Ezzel a földre rogyott, oda sietve, az orvos constatálta, hogy a golyó jobb combján mintegy 9 centiméternyire a térd felett, furódott keresztül. — A sebesült sebe kellőleg kimosva és bekötözve lön, miután a felek haza hajtottak.

Ezzel az ügy lovagiasan befejeztetett.
Titokban kellett volna a párbajnak maradnia, de a körülmények úgy hozták, hogy nyilvánosságra kellet hoznunk — szükség esetén, megmondjuk miért. Sorainknak becses lapjában leendő közlését kérve (ha másképp nem — nyilttérben) vagyunk kiváló tisztelettel.
Zomborban, 1885. augusztus hó 9-én.
Gergely Alajos. Horváth Béla.
B. segéde. G. segéde.

Köszönetnyilvánítás.

Atyám Werner Károly elhalálozása, illetve eltemetése alkalmával a kalocsai önkéntes tűzoltóegylet tekintetes parancsnoksága által tanusított részvétért fogadják hálás köszönetünket.

A család nevében:

Werner Béla.

a zombori ö. t. e. mászó szakasparancsnoka

Egy aggasztó betegség, melyben számtalan osztály szenved.

III. Ezen betegség jelentékenyen gyomorhajjal kezdődik, ha azonban elhanyagoltatik, kiterjed az egész testre, megtámadja a veséket, a májat, a mellmirigyeket, szóval az egész mirigyrendszert, elannyira, hogy az általa meglepett valóban szomorú végzetnek van kitéve, mignem végre a halál megmenti kinyitját. Ezen betegség igen gyakran más betegségekkel tévesztetik össze, de ha az olvasó az alább következő kérdéseket intézi magához, akkor képes leendő megítélhetni, ha vajjon szenved-e ő ilyen bajban vagy sem. — Érzek-e én étkezés után gyomor nyomást, fájdalmat vagy légszűkítést? Nem lep-e meg bizonyos tompa, nyomasztó érzés, álmoságtól kísérve? Nem-e sárgaság a szemeim? Nem-e gyülemlik reggelre az inyen és fogakon sűrű ragadós nyák, rossz szájíz kíséretében? A nyelv bevonva? Nincs-e a jobb oldal felfuóvóva, mintha a máj meg volna dagadva? Nincs-e dugulás jelen? Nem-e szédülök el, ha fekvőhelyzetből hirtelen felegyenesedem? A húgy kiválasztás csekély és setét színű-e? s rövid állás után nem-e nagy üledéket maga után? Nem-e poshad meg az étel a gyomorban mindjárt az evés után, s nem-e keletkezik puffadás és felbőgös? Nincs-e gyakori szivdobogásom? Ezen különböző körünetek jöhetnek nem lépnek mind egyszerre fel, de a beteg egymásután szenved azokban, azon mérvben, a mint a borzasztó betegség előbbre halad. Ha a baj már régi, akkor rövid száraz köhögés lép fel, melyet később kiköpések követnek. A kór nagyfokú előrehaladásával a felbőr piszkos barna színt ölt, s a kezeket s lábakat hideg tapadás izadtság borítja. A máj és vesék ama kóros állapotának előbbre haladásával észvesz fájdalmak állnak be, melyeknél a rendes gyógykezelés már teljesen sikertelen. Ezen baj emésztetlenségéből vagy emésztési gyengeségből származik, melyet egy kis

* Az e rovatban közlőtekért nem vállal felelősséget a szerk.

adag alkalmas gyógyszer bevitelével elháríthatunk, ha azt mindjárt a kór felléptének kezdetén alkalmazzuk. Ennél fogva felettebb fontos, hogy a baj mindjárt legelső fellépésekor helyesen kezeltesék, miután ekkor még egy kis adag gyógyszer is elegendő a baj orvoslására; sőt még ha már a baj befészkelte volna is magát, a valódi helyes gyógyszerrel még akkor is mindaddig fel nem kellene hagyni, míg a baj legkisebb nyoma is el nem tűnt, míg az étvágy ismét vissza nem tért, s az emésztési szervezet ismét tökéletesen helyre nincs állítva. — Ezen betegség ellen a legbiztosabb s leghathatóbb szer elvitáztatlanul a „Shaker-kivonat“, növényi készítmény, mely az alább felsorolt gyógyszerárak mindegyikében megszerezhető. Ezen kivonat a bajt alapjában támadja meg, s azt gyökerestől kirtja a testből.

Oly egynéneknek, kik dugulásban szenvednek, a Seigel-féle hashajtó labdacokra is van szükségük, a „Shaker kivonattal“ kapcsolatban. A Seigel-féle hashajtó labdacok meggyógyítják a dugulást, elűzik a lázt és a meghűlést, megszabadítják a főfájástól s elfojtják az epekiömlést. Ezek a legbiztosabb, legkellemesebb s egyszerűsűd a legkéletemesebb labdacok minden eddig készítették között. A ki ezekkel csak egy kísérletet is tett, azok használatát bizonyára nem fogja abban hagyni. Enyhédeden s minden legkisebb fájdalom előidézése nélkül hat.

Ara egy palack „Shaker-féle kivonatk“ 1 fnt 25 kr., 1 doboz „Seigel-féle hashajtó labdacoknak“ 50 kr. 20-18

Magyarországi főraktár:

Budapest, Török József gyógyszerüzára király utca 12.
Zomborban, Gallé Emil gyógyszerüzára.

HIRDETÉSEK.

Kisbérleti hirdetmény.

A külai kincst. urad. ispánság kerületéhez tartozó ó-verbázi II. dűlbéli 5, 10, 15, 25, 30 holdas részletekre osztott 207⁴³⁰ holdas kisbérletnek 1885. okt. 1-től kezdődő három évi bértartamra az első évben buza, a második évben kukorica- és a harmadik évben zab- vagy árpa-vetés alá leendő bérbeadása iránt Kúlan a kir. kincstári ispánságnál 1885. évi augusztus hó 21-én délelőtt 9 órakor nyilvános árverés fog tartatni. Az árverésnél a kikiáltási árnak 1/4 része bántépénzül leteendő és ezen bántépénz az 1885. évi október hó 1-én, mint a bér-idő tényleges kezdete napján, az egész évi haszonbérre kiegészítendő és azután az évi haszonbér évente előre fizetendő. A feltételek a külai m. kir. ispánságnál megtekinthetők. — Szeged, 1885. augusztus 1-én.

2-1

(Utannomat nem díjaztatik.)

M. kir. Államjóságigazgatóság.

Árverési hirdetmény.

Méltóságos idősb Perczel Miklós borsódi birtokán f. évi augusztus hó 30-án nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőknek az alább kintüntetett tárgyak eladandók lesznek:

1-ör. Egy 8 löerejű Clayton és Schuttleworth féle jó karban levő gőzcséplő, egy kettős járatú gőzmalom.

2-ör. Beerni-faj fejtstenek, borjúk, magyar ökrök és kis-jenei sertések.

3-ör. Minden a gazdasáthoz szükségeslendő szerek, gépek, kocsik és szekerek.

Borsód, 1885. évi július hó 26-án.

Antunovits János,

gazdatiszt.

8-5

1115. szám.

Német-Palánka mezővárosa.

Fig. 1885.

Árverési hirdetmény.

Német-Palánka m. városának alulirott elüljárósága részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a község tulajdonát képező bor és pálinka mérésre a korcsmáltatási jog a község által a magas kincstártól megvett korcsma-épület nélkül folyó évi augusztus hó 23-ik napjának d. u. 2 órakor tartandó nyilvános árverésen évi 5200 fnt kikiáltási ár mellett egy, esetleg három egymásutáni évekre folyó évi november hó 1-től a legtöbbet ígérőnek haszonbérbe adatni fog.

Árverezni kívánók tartoznak az árverés megkezdése előtt a kikiáltási ár 10%-át közpénzben bántépénz fejében alulirottak kezét közt letenni. Az árverési feltételek az árverés napjág alulirott elüljáróságnál a hivatalos órák alatt mindenki által betekintheők. Kelt Német Palánkán, 1885. augusztus 10-én.

Nagy László,

Bernhart Antal,

jegyző.

3-1

albíró.

Hirdetmény.

Baja város tanácsa részéről közhírré tétetik, hogy a bormérsi regáljog haszonbérbe adása végett folyó évi augusztus hó 24-ik napján délelőtt 10 órakor Baján, a város-házánál, a gazdasági hivatalban, hol az árverési feltételek előlegesen is megtekinthetők, újabb árverés fog tartatni, melyre a haszonbérbe venni szándékozók 2000 forint készpénz vagy elfogadható értékű papír bántépénzzel ellátva, meghivatnak.

Bántépénzzel ellátott lepecsételt írásbeli ajánlatok az árverés megkezdéséig szinte elfogadhatnak.

Baján, 1885. évi augusztus hó 3-án.

Rajcsányi József,

tanácsnok.

1-1

Harkányi gyógyfürdő. **Harkányi gyógyfürdő.**

Harkányi gyógyfürdő

Magyarország, Baranyavármegyében,
fürdőidény május 1-től szeptember 30-ig.

Habár ezen fürdő hírneve oly hosszú évek lefolyása óta számtalan kiváló gyógyeredményei által meg is lett alapítva, mégis a fürdőigazgatóság sok évi tapasztalat alapján kijelentheti, hogy ezen csodaszzerű gyógyfürdőnek ezrek és ezrek a legnagyobb és legnehezebb betegségeiben is egészségüket és épségüket visszanyerték, a miért is a legnagyobb elismerést érdemli.

E fürdő a maga nemében egyedüli; minden más akár belföldi, akár külföldi hason gyógyfürdőst gyógyhatás tekintetében felülmúl; a mit különben az évről évre szaporodó vendégek száma is bizonyít.

Ezen 50° R. természetes meleg artézi kútból gyógyvizi hatással bír **csúszos, köszvény, görvély, idült bőrkütegekre, aranyér, nőbántalmakra, fogamzási hiányok, sebzések, daganatok** és higanyos gyógyszerek által okozott **mérgezésekre**, továbbá máj-, lép-, általában **mirigy-daganatokra, nehéz hallás, idült szembajok** és **ivarszervi bántalmak ellen**.

Az utazásra ajánlható Budapest-pécsi vasút, vagy a déli vasút bu.pest-kánizsa-bárcsi vonala, állomás: **Pécs**, alföldi vasút Eszéken át Villányig, Mohács pécsi vasút, állomás: **Villány**.

Posta- és távirat állomás.

Bővebb tudóstást a legnagyobb készséggel **Dr. HELLER JÓZSEF** rendes fürdőorvos nyújt.

Harkány, 1885.

Harkányi gyógyfürdő. **Harkányi gyógyfürdő.**

12-12 **A fürdő-igazgatóság.** Harkányi gyógyfürdő.

A forradalmi mezejel kiállításán 1884-ben **EZÜST DISZ-OKLEVELET** nyert.
A bécsi 1883. évi nemzetk. gyógyász. kiállításán **EZÜST ERMET** nyert.
A triester 1882. évi kiállításán **BRONZ-ERMET** nyert.
A franczi 1880-ik évi országos kiállításán **ELISMÉRÉSI OKLEVELET** nyert.

A MOHAI ÁGNES FORRÁS

házik egyik legzsenávdúsabb

SAVAN YUVIZIE

Kitűnő szolgálatot tesz főleg az emésztési zavaroknál s a gyomornak az idegrendszer bántalmán alapuló betegségeiben. Alkalmában a víz mindazon körökönél kiváló figyelmet érdemel, melyekben a szervi élet támogatása és az idegrendszer működésének fölfokozása kívánatos.

Borral használva kiterjedt kedveltségnek örvend.

Kizárólagos főraktár **Édeskuty L.** m. kir. udv. szállítónál, Budapestben.

Ugyanmín kaplathó minden gyógyszerárban, fűszerkereskedésben és vendéglőben.

1,500.000 palack.

Zomborban kapható: **Falcione Gusztáv, Heindlhofer Róbert, Hrabovszky és Sztrilich, Weidinger S. és Zs. és Nikolics I. uraknál.**

12-12

813. sz.
1885.

Hirdetmény.

Kucura községében 7 korcsmában gyakorolható regale (bor- és pálinkamerési) jog. **f. évi augusztus hó 20-án d. u. 2 órakor** Kucura község-házánál három egymást követő évekre, vagyis 1886. évi január 1-től 1888. évi december 31-ig nyilvános árverésen bérbe fogadatni.

Az árverési feltételek alulírt eljárásságnál a hivatalos órákban mindenki által megtekintethető.

Kucurán, 1885. évi augusztus hó 4-én.

Luszkánczy Bertalan,
jegyző

Abrahami János,
bíró.

1885

MEGHÍVÁS.

A FOLYÓ ÉVI ORSZÁGOS KIÁLLÍTÁS ALKALMÁBÓL

CLAYTON & SHUTTLEWORTH

V. VÁCI KÖRÜT 80. BUDAPESTEN és VÁCI KÖRÜT 63. SZÁJAT, KÜTÖN É SZÉLBA ÉPÍTETT HELYSÉGEIBEN. EGY RENDEKIVÜL DUSÁN ÉLLÁTOTT

GAZDASÁGI GÉP-KIÁLLÍTÁST

RENDEZETT BE,
melynek számos megtekintésre az érdeklődők tiszteltetl. meg-hívathatnak.

1885

Pályázat.

Alulírott közégi irodájában egy 400 frt fizetéssel rendszeresített irnoki és egy 1 frt 50 kr. napi díjjal hat hónapra (esetleg tovább) felveendő végrehajtói állás minél előbb betöltendő.

Ajánlatokat elfogad Karavukován, 1885. aug. 8.

Szalay Frigyes, jegyző.

3-2

Hirdetmény.

Van szerencsénk e város és vidéke n. é. közönségével tudatni, miszerint a **legujabb divatú és nagyválasztékú férfi- és gyermek-kalapüzletünket** a Molnár-féle házból **KOSSANICS C. A.** ur házába (a városháza átellenében) helyeztük át. Midőn ezt a n. é. közönség becses tudomására hozzuk, megjegyezzük, hogy üzletünkben **nagyválasztékban és a lehető legolcsóbb árakon** vásárolhatók kalapok. Minélfogva számos látogatást kérnek Zomborban, 1885. augusztus hóban

tisztelettel

SZEIFFERT és KAICS, kalaposok.

3-3

Eladó birtok.

A zombori határban lévő, ó-szivaci úton fekvő birtokom, mely 51¹/₂ régi holdból áll s két parcellában fekszik — az egyik parcella 28¹/₂ régi hold, a másik 23 régi hold — szabadkézből elarusítandó. A vételár kedvező feltételek mellett fizetendő.

Közelebbi felvilágosítás kapható a birtoktulajdonosnál.

Mátios Vazul földbirtokos **Mitrovicán.**

4-3

BUDAPESTI TÁRSAS POLGÁRI ÉS KERESKEDELMI ISKOLA
(ELŐBB HAMPEL ANTIÁL)

Budapest, V. Nagy korona-utca 13. szám.

Ezen tanoda, melyet ezélt 50 évvel Hampel Antal úr alapított, és mi azt már 19 év óta fennálló tanodákkal egyesítettük — minden növendékünk oda irányul, hogy eldönthessék jó hírnevét megőrizve, a reánk bízott növendékeket alaposan képzett egyénekké neveljék. Hogy kitűzőtt célunkat biztosan elérjük, inarkodtunk ismert jeles tanárok alkalmazása által kitűzőtt célunkat biztosítani. Tanodánkkal **táp- és nevelőintézet is van egybekötve**, melyben a növendékek teljes ellátáson kívül szeretettel teljes bánásmódban részesülnek és tanulmányaikban gondos felügyelet alatt állanak. **Tanítványainkat az egyéves önkéntesi vizsgálat** letételeire előkészítjük. Ertesztőt kívánatra ingyen küldünk. **Beiratások a jövő 1885/6-ik tanévre augusztus 27-én veszik kezdetüket.**

Az igazgatóság:
Prasser József igazgató, Gross Gyula.

4-3

Bérbeadó.

A volt Horváth-féle házban a főutca sarkán lévő söresarnoki helyiségek **1885. évi november hó 1-től.**

A volt Gergurov Mladen-féle emeletes házban a főutcában 2 egymásba nyíló butorozott első emeleti szoba azonnal.

Bővebb felvilágosítást ad **Falcione Gusztáv** a tulajdonos.

Hirdetés.

Kula mezőváros gör. kel. szerb hitközségnek folyó évi július hó 6-án 5 pont alatt hozott határozata értelmében a templom tornyán felmerült bádigos munkákra, Langer József által készített 395 friban előirányzott tervrajz és költségvetés alapján ez évi **augusztus hó 23-ik napján** a gör. kel. szerb iskola termében d. u. 3 órakor nyilvános árlejtés fog tartatni.

Az árlejtési feltételek, valamint a készitendő munkákról felvett tervrajz is, az alulírott elnök-nél bármikor betekinthező. Az árverező 10% bánatpénzt tartozik letenni.

Uvality Szrdán, jegyző. **Lukits Szvetozár,** elnök.

3-2

Bérbe adandó ház.

Szelence városrészben nagys. Széchényi József kir. törvénytörvény elnök ur szomszédságában, bástya-utca 4t. sz. alatti ház **folyó évi november hó 1-től** haszonbérbe adandó, esetleg el is adó.

3-2